

furentem quendam leonem, qui taurum arripuerat in ceruice, vidisse, versum autem ad viros Principes, quos habebat in comitatu, significasse opportunum se cedere, si capta à leone præda liberaretur. Audaciorres visa est quam ut ab illis susciperetur; sed Princeps inspectis sedulo omnibus in caveam se dedit, & gladium tenens in manu rectâ petiit leonem, tantoque ictu feram percussit, ut caput præcideret, simulque intra tauri collum altum infigeret vulnus.

Ad bestias damnatas quod attinet, alii nudi & inermes exponebantur; sicut etiam venatoriis retibus impliciti, quo à feris dicerentur. Alii ad mortem usque luctari cogebantur. Rarè tamen contingebat, ut spectatores vitam certantis præcariò obtinerent. Factum id legitur cum Androclo, de quo Aulus Gellius l. 5. c. 14. cum enim ad bestias damnatus & in Amphitheatro expositus, irruentis leonis impetum sustinere cogere, agnitus à fera, è cuius pede spinam olim extraxerat, illam habuit & demulcentem, & aduersus alias immittas feras tuentem. Spectaculi huius novitate capti adstantes, Androclo vitam, leoni libertatem poposcuerunt.

Nec quacumque datâ occasione spectacula illa dabantur; id erat enim speciale, quoddam veluti munus ab Imperatoribus & Provincialium Præfectis populo concessum. Smyrnenfibus Civibus S. Polycarpum ad leonem poscentibus, respondit Proconsul, ne eorum votis annueret prohiberi se, quod dies spectaculis destinata transisset (f); & cum bestiis Lugdunenses Martyres exponendi essent, ejus generis spectaculum populo concedi oportuit. Non abs re itaque suspicaremur, Ephesios po-

poscisse ad bestias Apostolum, quemadmodum & S. Polycarpum deinde repositum; nec impar fortè ratio utrumque virum à supplicio illo exemit.

Cum autem damnati ad supplicium Christiani non spectaculum tantum dærepti populo, sed & supplicium tanquam criminosis subirent, quò major spectaculum oculis terror exhiberetur, non producti tantum ad feras robusti, valentes corpore ac certaminis patientes iuvenes, sed & imbecilles senes ac foeminae; sicut etiam venatoriis retibus impliciti, quò defensionis ratio omnis penitus tolleretur, uti factum legitur cum S. Baldina, inter Lugdunenses Martyres inclytâ (g). Alligabantur interdum palis seu ferinis pellibus infuebantur, ad urforum & leonum ferociam efferendam: ita Nero cum Christianis de incendio Romano à se accusatis, cujus tamen incendii ipse, non alius, fuerat author (h), sevit. Ad palum alligata S. Blandina feris voranda objecta fuit, antequam ad taurum venatoriis retibus implicita educeretur (i). Alia quædam ejus rei exempla suppeditat Justus Lipsius de Cruce l. 3. c. 21.

Ad S. Paulum quod attinet, expositum illum feris in theatro Ephesino ne ambigimus quidem, autumantes insuper, nunquam nisi Divino prodigio commissum fuisse, ut à præsentissimo illo discrimine illæsus eriperetur; ita enim exponunt S. Chryostomus & Theodoretus illud: *Secundum hominem*. Si quis autem à nobis querat prodigii huius rationem, ingenuè fatemur nec scire nos, & nobiscum homines æquè omnes ignorare. Quæ etenim ex Apocrypho Libro narrat Nicephorus, futiliora sunt, quam ut fidem mereantur; nihilque præterea certi ab antiquis servatum est.

f Euseb. Hist. Eccl. l. 4. c. 15.

g Euseb. Hist. Eccl. l. 5. c. 1.

h Tacit. Annal. l. 15. c. 44.

i Euseb. loc. cit.

DISSERTATIO DE PATRIARCHA HENOCH, FILIO JARED, ET PATRE MATHUSALÆ.

Patriarcha, de quo modò, alter est vir ab Henoch filio Cain (a), post decessum Abelis nato, de cuius nomine Cain conditam à se in regione septentrionali Urbem appellavit Henochiam. Vir est enim noster iste ætate recentior, è genere Seth, familie nempe iustorum, in qua sincerus Dei cultus, furculus; cum alter ex Cain ad familiam pertineret impiorum, avita referentem scelera, criminibus suis terram universam infectantem, ac deinde aquis diluvii exterminatam. Cum autem argumentum secundissimum tractemus, totam hanc Dissertatiõnem in tres articulos distinguere

visum est. Agemus primò de vita Henoch; tum de ejus translatione; ac tandem de ejus in mundum regressu.

ARTICULUS PRIMUS.

De rebus gestis Henoch.

Henoch filius Jared, natus A. M. (b) 622. ante Æram Vulgarem 3382. cum ætatis annum ageret 65. genuit Mathusalam (c) A. M. 687. ante Christum 3317. Septimus erat ab Adam, cujus ex patre in filium ducta genealogia ita retexitur: Adam, Seth, Henos, Cainan, Malaleel, Jared,

b Genes. 5. 18.

c Genes. 5. 21.

d Genes. 5. 23.

e Genes. 5. 22. Vide Joseph. & Eccles. 44. 18. & Hebr. 11. 5. & Sap. 4. 11.

f In Berschib. Rabba.

g Bouldur. Eccl. ante Legem l. 1. c. 14.

h Iren. l. 4. c. 30. Henoch placens Deo, cum esset homo, Dei legatione apud Angelos fungebatur. i Genes. 6. 4.

Jared, Henoch. Vitam egit in terra pro eorum temporum conditione brevem; translatus est enim à Deo ann. 365. ætatis (d) A. M. 987. ante Christum 3017. sed brevi hoc annorum periodo Sanctissimorum virtutes attingit universas, suoque demonstravit exemplo, Virtutem & pietatem fructus esse laboris, non senectutis. Ejus elogium paucis complectitur Sacra Scriptura, asserens (e) ambulasse illum cum Deo; quibus verbis insinuat totum se ad genium Altissimi virtutum exercitio elaborasse. Septuaginta reddunt: *Placuit Deo & Onkelos: Ambulavit cum Dei timore*. Quæ omnes loquendi phrasæ perinde valent ac aliæ in Sacra Scriptura: *Ambulare coram Domino: ambulare in viis Domini; ambulare secundum Spiritum: ambulare ad dexteram in veritate, in timore Domini &c.* id est iustitiam, pietatem colere.

Fuerunt tamen inter Rabbinos quidam, Henochum de hypocrisis & levitate in servitio Domini accusantes. Vir erat hypocrisis, ait R. Ibbo (f), modò se tradens iustitiam, modò licentiæ; reputavit autem Dominus: *Educam ergo illum è mundo, quandiu iustus est*. Gemina fermè habet R. Salomon. Cum Henoch, ait ille, in cultu Domini nutaret, maturandum censuit Deus, è mundo illum educens, antequam impiorum consuetudine corrumperetur. Quòd autem in eam persuasionem veniret Rabbini, in causa facile est illud Genes. 5. 22. *Ambulavit Henoch cum Deo; sive illud: Ambulavit cum Deo, & non apparuit, quia tulit eum Deus*. Subdixit, ait Boulducus, ne pravorum Monachorum consortio vitaretur (g). Author enim ille opinio singularitate nunquam non se distinguens, persuasum habet, Henoch veluti disciplina correctorem & prædicatorem fuisse Monachorum Cinæorum, quorum erant Asceteria plura in mundo jam inde ante diluvium. Cum ergo Patriarcha ille annum 65. ætatis gegeret, & filium haberet Mathusalam, mundo valedicens, inter Cinæos sese adlegit, ac ambulans cum Deo, nempe Monasticam professus, Religionis exercitiis se totum ad-dixit, adscio tunc primùm, uti facile credimus, nomine Henoch, quod reddidit, consecratus, devotus. Tunc Cainan & Enos, veluti duo Cinæorum & Enosiorum supremi Antistites, hominem destinant prædicationi apud Angelos obeunda, juxta ac docet S. Irenæus (h); quo nomen designantur Viri eximie pietatis, apud Moysen filii Dei (i), apud Septuaginta *Angeli Dei* appellati. Post actos in Religione 300. annos, Deus hominem ad se revocavit, raptum, uti Elias olim, in igneo curru cælitus demissus. Hæc Boulducus; nec ego adversus ejus systema quidquam.

Ad testimonium S. Irenæi quod attinet, animadvertendum arbitrator, S. Doctorem nequaquam illud inuissè, quod ejus Interpretibus plerique approbatur, sanctum hunc Patriarcham prædicationis munere functum apud homines è genere Seth, à Moyse filios Dei appellatos; eccui enim, si id tantum intendebat vir sanctus, ani-

madvertisse juvisset, Henochum merum hominem fuisse? Cum esset homo, legatione ad Angelos fungebatur. Angelorum ergo nomine designat S. Irenæus Vigiles illos, qui juxta Librum Apocryphum Henoch, foeminarum amore capti sese in homines mortales transformarunt, & maritali cum puellis illis commercio juncti genuerunt viros Gigantes. Apud istos Angelos Henoch legatione fungens, ad saniora revocare conatus est.

Damnata ex tunc ab Henoch Idola, & Idolorum cultores arbitratur Tertullianus (k); docet autem alibi de Henoch (l): *Sine dubio potuit Noe in prædicationis legatione successisse*. Et S. Judas ver. 14. 15. non obscure docuit, Henochum Prophetam seu concionatorem egisse, verba illa profertentem; *Ecce venit Dominus in Sanctis millibus suis, facere judicium contra omnes*, & arguere omnes impios de omnibus operibus impietatis eorum, quibus impii egerunt, & de omnibus duris, quæ locuti sunt contra Deum peccatores impii. Ultionis ergo Divina metu & Angelos & homines ætatis suæ terrent Henochus, quò tandem à criminibus suis & impietatibus illos revocaret. His omnibus lux affunditur textui S. Irenæi.

Laudes Henochi non unus tantum inter Authores Sacros Moytes prosequitur. S. Paulus ad Hebræos 11. 5. *Fide Henoch translatus est, ne videret mortem; ante translationem testimonium habuit placuisse Deo*. Author Ecclesiastici 44. 16. *Henoch placuit Deo, & translatus est in Paradisum, ut det gentibus penitentiam; & cap. 49. 16. Nemo natus est in terra qualis Henoch; nam & ipse receptus est à terra*. Hunc tandem virum spectasse videtur Author Sapientie illis verbis 4. 10. *Placens Deo factus est dilectus, & vivens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne scitio reciperet animam illius. ... Consummatus in brevi explevit tempora multa: placuit enim erat Deo anima illius; propter hoc properavit educere illum de medio iniquitatum*. Hic & ubique Author constituit iustum, de quo agit, è mundo per mortem translatus, quòd sanè alienum est ab Henoch, juxta ac plerique ex Patribus & Interpretibus observant; reputari tamen possent, Sacrum hunc Authorem de industria confudisse characteres viri iusti cum Henoch, absque eo quòd tamen aliquid de obitu Henoch assereret; quanquam certum constitueret, virum iustum antea è vita per mortem translatus, quam in mundo ad sentum pertingeret.

Liber Constitutionum Apostolorum 1.8. c. 5. Henochum refert inter Patriarchas, à Deo in ipso mundi exordio docendo populo suo constitutos; cui pariter Authori assignant Hebræi formulam majoris excommunicationis, qua nunc etiam utuntur (m); non interrupta enim serie ex patre in filium adusque ferros nepotes transmissam affirmant. Extat apud Seldenum formula illa (n), prolixa utique, & multa ferens Henoch ætate posteriora. Quid enim cum illa

k De Idololat. c. 4.

l De cultu fem. l. 1. c. 3.

m Jo. Colerus Vita Spinoza pag. 31. n De jure Nat. & Gent. l. 4. c. 7. ex lib. Colbo pag. 144.